

bron 24 Automobilisten met pech onderweg werden geholpen door de wegenwacht. De wegenwachters reden met deze scooters over de wegen van Nederland, op zoek naar automobilisten die hulp nodig hadden.

bron 25 De Amerikaanse frisdrank Coca-Cola werd met vrachtauto's overal in Nederland gekoeld bezorgd.

ERTEKST

de jaren vijftig leefden de meeste mensen zuinig en werkten hard. De Tweede Wereldoorlog was nog maar net voorbij. Nederland moest weer worden opgebouwd.

Er was een sterke **sociale controle**: mensen hielden elkaar in de gaten. Familie, buurt, school en kerk zagen erop toe dat jongeren zich hielden aan de geldende **waarden en normen**, de geschreven regels in de samenleving. Het was of samenwonen voor het huwelijk werd bijvoorbeeld niet geaccepteerd. Iemand een jongen en een meisje gevondens laat zoenend op straat zag, werd dat doorgegeven aan de ouders. De meeste jongeren woonden bij hun ouders totdat ze trouwden. Als ze een baan hadden, gaven ze een deel van

hun loon aan hun ouders. Dat heette kostgeld. Veel jongeren gingen elke week naar de kerk en waren lid van een jeugdvereniging.

In de loop van de jaren vijftig nam de welvaart in Nederland toe. Ook jongeren kregen meer te besteden. Daardoor konden ze meer hun eigen gang gaan. De sociale controle van de kerk, ouders en familie werd minder. Steeds meer mensen gingen in steden wonen. In een klein dorp is het makkelijk om iedereen in de gaten te houden; in een stad lukt dat minder goed.

Veel jongeren gingen voortaan tot hun achttiende jaar naar school. Dat verhoogde de invloed op elkaars gedrag. Ze zaten immers elke dag bij elkaar in de

klas. Hun mobiliteit nam ook toe en er kwam meer vrije tijd. Met een eigen fiets of brommer konden ze elkaar makkelijker opzoeken. Vanaf 1960 hoefde je op zaterdagochtend niet meer te werken of naar school en in 1966 kwam er vakantie met behoud van loon.

Dankzij de gestegen lonen konden jongeren eerder op zichzelf gaan wonen. Bij werkloosheid kregen ze een uitkering. Ze werden dus steeds minder afhankelijk van hun ouders. Ten slotte kregen de massamedia, commercie en amerikanisering steeds meer invloed op het gedrag van jongeren.

► **WB §5 TOEPASSING BLZ. 145**

5 Hollandse huisvrede

INTRO Lekker knus

Het is dinsdagavond. De zware overgordijnen gaan dicht. De schemerlamp brandt en het gezin zit bij elkaar. Televisie is er nog niet en de radio is uit. Vader leest de krant en de kinderen zijn zoet en spelen een spel. Pimpampet, of scrabble. Moeder is nooit klaar met werken. Er is altijd wel iets te doen waar ze overdag niet aan toegekomen is. Tik tik tik, moeder breidt een borstrok. En daarna stopt ze sokken.

Op zondag komt er bezoek. Dan worden er 's avonds geen boterhammen met tevredenheid gegeten, maar draadjesvlees, stoofpeertjes, aardappels en sperziebonen. Groentesoep vooraf en een vlaflip toe. Als er bezoek is, wordt er na het eten gekaart. Bridge of klaverjassen. Dan doen de kinderen de afwas.

De kolenkachel verspreidt een behaaglijke warmte. Lekker knus. In de jaren vijftig gingen de Nederlanders vroeg naar bed. Bij de meesten was om half elf 's avonds het licht uit. Morgen is het vroeg weer op.

Vrij naar: C. De Mooij e.a., Het jaren 50 boek (2004).

Begin jaren vijftig hadden jongeren nog geen duidelijk eigen cultuur. Zij volgden het leven van hun ouders. In de loop van de jaren vijftig veranderde dat.

De vraag van deze paragraaf is:

Waarom veranderde het leven van jongeren?

WB §5 INTRO BLZ. 144

Memootje

Wat deed een gemiddelde huisvrouw met een man en twee kinderen per maand? Zij waste 42 kilo wasgoed in de machine en waste 15 nylon overhemden en 30 paar sokken en kousen op de hand. Zij maakte 27 liter koffie, 22 liter thee, 7,5 liter pap en 240 boterhammen. Ze maakte 150 bedden op, waste 180 keer een kind en ... vertelde 120 sprookjes.

bron 23 Rotterdam Rijnmond in opkomst.

bron 22 In de loop van de jaren vijftig konden steeds meer mensen op vakantie. De meesten bleven in Nederland. Op deze foto staan zes meiden die voor het eerst zonder ouders op vakantie waren. Met de tent achterop zijn ze naar het kampeerterrein gefietst. Daar waren gescheiden veldjes voor jongens en meisjes. De campinghouder zag toe op handhaving van de goede zeden. Kwamen er toch jongeren met een meisjestent, dan werden ze naar huis gestuurd!

